PAOLO MENGOZZI
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. december 6.[1]

C-690/15. sz. ügy

Wenceslas de Lobkowicz
kontra
Ministère des Finances et des Comptes publics

(a cour administrative d'appel de Douai [Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Munkavállalók szabad mozgása — Az Európai Unió tisztviselője — Az Európai Unió intézményeinek szociális biztonsági rendszeréhez való kötelező csatlakozás — A nemzeti szociális biztonsági ellátások finanszírozása — Ingatlanból származó jövedelem — Kötelezés — Általános szociális hozzájárulás (CSG) — Szociális levonás — Kiegészítő hozzájárulások"

I – Bevezetés

1. Az európai uniós jog vajon akadálya-e annak, hogy egy adott tagállamban adóügyi illetőséggel rendelkező uniós tisztviselőt az ott található ingatlanból származó jövedelme után szociális hozzájárulások és levonások fizetésére kötelezzen ez a tagállam?

2. Összefoglalva ezt a kérdést teszi fel a jelen ügyben a cour administrative d'appel de Douai (douai-i közigazgatási fellebbviteli bíróság, Franciaország).

3. E kérelmet az Európai Bizottság 2016 óta nyugdíjas tisztviselője, Wenceslas de Lobkowicz és a Ministère des Finances et des Comptes publiques (pénzügyi és államháztartási minisztérium, Franciaország) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amely az előbbi franciaországi ingatlanból származó jövedelmére 2008 és 2011 között kivetett szociális hozzájárulások és levonások tárgyában zajlik.

4. Amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásából kitűnik, a kérelem a 2015. február 26-i de Ruyter-ítélettel (C-623/13, EU:C:2015:123) is egybevág, amelyben a Bíróság lényegében úgy ítélte meg, hogy az a franciaországi adóügyi illetőségű holland állampolgár munkavállaló, aki a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet[2] hatálya alá tartozik, nem kötelezhető az említett munkavállaló vagyonából származó jövedelmét terhelő, a jelen ügyben szereplő szociális hozzájárulásokkal és levonással részben azonos, részben analóg hozzájárulások és levonás megfizetésére.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, valamint az 1998. június 29-i 1606/98/EK tanácsi rendelettel (HL 1998. L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 308. o.) módosított változat.

5. A kérdést előterjesztő bíróság tehát lényegében annak eldöntésére kéri a Bíróságot, hogy a 2015. február 26-i de Ruyter-ítéletben (C-623/13, EU:C:2015:123) választott megoldás alkalmazható-e egy olyan uniós tisztviselő helyzetére, aki egyértelműen nem tartozik az 1408/71 rendelet hatálya alá.

II – Jogi háttér

A – *Az uniós jog*

6. Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló, az EU-Szerződéshez, EUM-Szerződéshez és EAK-Szerződéshez csatolt (7. sz.) jegyzőkönyv (a továbbiakban: jegyzőkönyv) 12. cikke értelmében az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai az Unió által számukra fizetett illetmények, bérek és járandóságok után kötelesek adót fizetni az Unió javára. Az Unió által számukra kifizetett illetmények, bérek és járandóságok tekintetében nemzeti adókötelezettség alól mentességet élveznek.

7. A jegyzőkönyv 13. cikkének első bekezdése kimondja, hogy a jövedelemadó, a vagyonadó és az örökösödési adó alkalmazásakor, valamint az Unió tagállamai között a kettős adóztatás elkerülésére vonatkozóan kötött egyezmények alkalmazásakor az Unió azon tisztviselőit és egyéb alkalmazottait, akik – kizárólag az Unió szolgálatában végzett feladataik ellátása miatt – az Unió szolgálatába történő belépéskor az adózás szempontjából lakóhelyük szerinti országon kívüli tagállam területére helyezik át tartózkodási helyüket, mind a tényleges tartózkodási helyük szerinti országban, mind az adózás szempontjából lakóhelyük szerinti országban úgy kezelik, mintha ez utóbbi országban tartanák fent lakóhelyüket.

8. A jegyzőkönyv 14. cikke úgy rendelkezik, hogy az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai társadalombiztosítási juttatásainak rendszerét rendeletben kell meghatározni.

9. A 2010. december 20-i 1240/2010/EU tanácsi rendelettel módosított,[3] az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatáról, valamint az Európai Közösségek egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeiről és a Bizottság tisztviselőire vonatkozó egyedi átmeneti intézkedések bevezetéséről szóló, 1968. február 29-i 259/68/EGK, Euratom, ESZAK tanácsi rendelet[4] (a továbbiakban: személyzeti szabályzat) előírja többek között, hogy a tisztviselők hozzájárulnak az uniós intézmények közös szociális biztonsági és nyugdíjbiztosítási rendszereihez.

10. A személyzeti szabályzat V. címének a „Szociális biztonsági ellátások” címet viselő 2. fejezete a 72–84. cikkekben az alapilletmény százalékában meghatározva rögzíti a közös rendszer által fedezett különböző kockázatok finanszírozásához való, tisztviselők által fizetendő hozzájárulást. A személyzeti szabályzat ugyanezen fejezete sorolja fel azokat a szociális és nyugellátásokat, amelyekre a tisztviselők és családtagjaik jogosultak.

11. Az 1408/71 rendelet 4. cikke akként rendelkezik, hogy e rendelet a következő szociális biztonsági ágakat érintő valamennyi jogszabályra alkalmazandó: a betegségbiztosítási és anyasági ellátások, a rokkantsági ellátások, beleértve a rokkantak keresőképességének fenntartását vagy javítását célzó ellátásokat is, az öregségi ellátások, a túlélő hozzátartozó számára nyújtott ellátások, a munkahelyi balesetekkel és foglalkozási megbetegedéssel kapcsolatos ellátások, a haláleseti juttatások, a munkanélküli ellátások, a családi ellátások.

3 — HL 2010. L 338., 7. o.

4 — HL 1968. L 56., 1. o.

12. Az 1408/71 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a 14c. és 14f. cikkben foglaltak kivételével a rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandók. Az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja pontosítja többek között, hogy – a 14–17. cikkekre figyelemmel – egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel.

13. Ezt a rendeletet 2010. május 1-jei hatállyal felváltotta a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,[5] amelynek 3. és 11. cikke lényegében megfelel az 1408/71 rendelet 4. és 13. cikkének.

B – *A francia jog*

14. A szociális biztonsági törvénykönyvnek (code de la sécurité sociale) az alapügy tényállásának megvalósulásakor hatályos változatának L. 136-6. cikke értelmében a Franciaországban az általános adókódex (code général des impôts) 4B. cikke szerint adóügyi illetőséggel rendelkező természetes személyek kötelesek a tőkejövedelmek után bizonyos hozzájárulást fizetni a jövedelemadó alapját képező nettó összeg, többek között az ingatlanból származó jövedelmek alapján.

15. Az általános adókódexnek (code général des impôts) „a Caisse nationale des allocations familiales (országos családtámogatási pénztár), az öregségi szolidaritási alapok és a kötelező betegbiztosítási rendszerek javára fizetendő általános szociális hozzájárulást” (a továbbiakban: CSG) szabályozó rendelkezései között szereplő 1600-0 C. cikkének az alapügy tényállásának megvalósulásakor hatályos változata értelmében – ahogy azt a társadalombiztosítási törvénykönyv L. 136-6. cikke is kimondja – a Franciaországban a 4B. cikk szerinti adóügyi illetőséggel rendelkező természetes személyek kötelesek a tőkejövedelmek után járulékot fizetni a jövedelemadó alapját képező nettó összeg, többek között az ingatlanból származó jövedelmek alapján.

16. Az általános adókódex 1600-0 Fa. cikkének az alapügy tényállásának megvalósulásakor hatályos változata értelmében e személyek a szociális biztonsági törvénykönyv L. 245-14. cikkének megfelelően ugyanezen jövedelmeik után 2%-os mértékű „szociális levonást”, a szociális és családjogi törvénykönyv (code de l’action sociale et des familles) L. 14-10-4. cikkének megfelelően 0,3%-os mértékű, valamint L. 262-24. cikke alapján 1,1%-os mértékű kiegészítő hozzájárulást kötelesek fizetni.

I – Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és a Bíróság előtti eljárás

17. W. de Lobkowicz, francia állampolgár tisztviselőként 1979-től nyugdíjazásáig, 2016. január 1-jéig állt az Európai Bizottság szolgálatában. A szabályzat V. címe 2. fejezetének, közelebbről 72. cikkének értelmében W. de Lobkowicz az Unió tisztviselőire és egyéb alkalmazottaira vonatkozó szociális biztonsági rendszerben kötelezően biztosított.

18. A jegyzőkönyv 13. cikkének megfelelően W. de Lobkowicz az adózás szempontjából franciaországi illetőségű. Ott ingatlanból származó jövedelemre tesz szert, amelyet 2008 és 2011 között CSG, a társadalombiztosítási tartozások kiegyenlítésére szolgáló hozzájárulás (a továbbiakban: CRDS), 2%-os mértékű szociális levonás és az e levonáshoz kapcsolódó 0,3%-os, valamint 1,1%-os mértékű kiegészítő hozzájárulás terhelt.

19. W. de Lobkowicz, miután a hatóság elutasította az említett hozzájárulások és levonás megfizetése alóli mentesítésre irányuló kérelmét, keresetet nyújtott be a tribunal administratif de Rouenhez (roueni közigazgatási bíróság, Franciaország).

5 — HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.

20. E bíróság 2013. december 13-i ítéletével megállapította, hogy a CRDS-hez kapcsolódó összegeket illetően a határozathozatal okafogyottá vált, mivel azokat a hatóság időközben visszatérítette,[6] W. de Lobkowicz kereseti kérelmét az ezt meghaladó részben pedig elutasította.

21. W. de Lobkowicz fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a cour administrative d'appel de Douai-hoz.

22. A kérdést előterjesztő bíróság először is arra mutat rá, hogy a nemzeti jog értelmében a szóban forgó hozzájárulások és levonások adóknak minősülnek, ily módon az a körülmény, hogy W. de Lobkowicz nem részesül semmilyen közvetlen ellentételezésben azokkal összefüggésben, nem kérdőjelezi meg ezek megalapozottságát.

23. Ezt követően arra emlékeztet, hogy bár a Bíróság 2015. február 26-i de Ruyter-ítéletéből (C-623/13, EU:C:2015:123) az következik, hogy az egyes szociális biztonsági ágakkal közvetlen és releváns kapcsolatban álló tőkejövedelmekre vonatkozó közterhek a 1408/71 és 883/2004 rendelet hatálya alá tartoznak, az Európai Unió tisztviselői és családtagjaik – akik kötelezően az uniós intézmények szociális biztonsági rendszerében biztosítottak – e rendeletek értelmében nem minősülhetnek munkavállalónak.[7] Ily módon az 1408/71 rendelet 13. cikke és a 883/2004 rendelet 11. cikke szerinte nem alkalmazható rájuk.

24. Végül – még ha feltételezhető is, hogy az uniós tisztviselő az EUMSZ 45. cikk rendelkezései értelmében „munkavállalónak" minősül – a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy az EUMSZ 45. cikk a szociális biztonsági ellátások vagy a különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátások finanszírozásának tekintetében nem ír elő semmilyen általános kritériumot a tagállamok és az európai uniós intézmények közötti hatáskörmegosztást illetően.

25. E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Akadályát képezi-e egy uniós jogelv annak, hogy az Európai Bizottság tisztviselőjét valamely európai uniós tagállamban ingatlanból származó jövedelmei alapján [CSG] szociális levonás, és az e levonáshoz kapcsolódó 0,3%, illetve 1,1% mértékű kiegészítő hozzájárulás megfizetésére kötelezzék?"

26. A kérdéssel kapcsolatban W. de Lobkowicz, a francia kormány, valamint a Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket. A francia kormány az Európai Unió Bírósága alapokmányának 16. cikke harmadik bekezdésének megfelelően kérelmezte, hogy a jelen ügyben a Bíróság nagytanácsban járjon el. A 2016. október 18-án tartott tárgyaláson W. de Lobkowicz, a francia kormány és a Bizottság terjesztett elő szóbeli észrevételeket.

6 — A W. de Lobkowicz által benyújtott észrevételekből kitűnik, hogy a CRDS-hez tartozó összegek megfizetése alóli mentesítését a szociális biztonsági törvénykönyv L. 136-1. cikkének módosítása, valamint a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) 2011. május 4-i Ministre du Budget kontra Cousin ítéletének (ECLI:FR:CESSR:2011:330551.20110504) nyomán hagyták jóvá, amely ítélet értelmében ez a bíróság megállapította, hogy csak azon személyek kötelezhetőek a CRDS – a tőkejövedelmet terhelő CRDS-t is beleértve – megfizetésére, akik franciaországi adóügyi illetőségűek és a francia kötelező egészségbiztosítási rendszerben biztosítottak. Úgy tűnik azonban, hogy ez utóbbi szempont bevezetése „jogalkotási balesetből" származott, és a 2012. évre vonatkozó, – a jelen alapügy tényállására nem alkalmazandó – a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól szóló törvény el is hagyta azt; lásd e tekintetben: Matt, J. L.; „Impôt sur le revenu, Contribution sociale généralisée: Quelle réformes?" című jelentése, Conseil des prélèvements obligatoires, Párizs, 2015, 15. o., az interneten az alábbi helyen érhető el: https://www.ccomptes.fr/.

7 — A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben az 1408/71 rendelet értelmezésére vonatkozó 2000. október 3-i Ferlini-ítéletre (C-411/98, EU:C:2000:530) hivatkozik.

II – Elemzés

A – *Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról és a Bíróság elé terjesztett kérdés átfogalmazásáról*

27. A francia kormány elsődlegesen arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan, mivel a kérdést előterjesztő bíróság úgy tett fel az EUMSZ 45. cikkel kapcsolatos kérdést, hogy nem tisztázta sem az alapeljárás felperesének állampolgárságát, sem pedig azt, hogy ez utóbbi gyakorolta-e a szabad mozgáshoz való jogát.

28. Ez a kifogás véleményem szerint nem fogadható el.

29. Igaz azonban, hogy az EUMSZ 267. cikkel létrehozott együttműködés keretében a nemzeti bíróság feladata azon ténybeli és jogi keret meghatározása, amelybe az általa feltett kérdések illeszkednek, vagy legalábbis azon ténybeli feltételezések ismertetése, amelyekre kérdéseit alapítja.[8]

30. Ahogy arra a Bíróság következetesen emlékeztet, ez a követelmény kettős célra irányul. Egyrészről arra, hogy lehetővé tegye számára, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak hasznos uniós jogi értelmezéssel és válasszal szolgáljon. Másrészről arra, hogy az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének megfelelően lehetőséget nyújtson arra, hogy az egyes tagállamok kormányai és egyéb érdekeltek előterjeszthessék észrevételeiket, mivel e rendelkezés értelmében csupán az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokat közlik az érdekeltekkel.[9]

31. A jelen ügyben a szóban forgó előzetes döntéshozatalra utaló határozatban egyáltalán nem találhatók meg a francia kormány által sérelmezett hiányosságok. Egyébiránt, a Bíróság arra tekintettel sem tagadhatná meg a válaszadást, hogy az alapügybeli helyzet egyetlen tagállam területét érinti.

32. A francia kormányhoz hasonlóan természetesen elismerem, hogy az egyszerű uniós tisztviselői minőség önmagában nem jár az EUMSZ 45. cikk értelmében vett munkavállalói jogállással, mivel ez a jogállás a szabad mozgáshoz való jog tényleges gyakorlásától függ.[10] Mindazonáltal a jelen ügyben a francia kormány másodlagosan előterjesztett írásbeli észrevételeiből kiderül, hogy nem vitatott, hogy W. de Lobkowicz Belgiumban látta el feladatait a Bizottságnál, ebből következően élt a szabad mozgáshoz való jogával annak érdekében, hogy szakmai tevékenységét Franciaországtól eltérő tagállamban gyakorolja. Ezen túlmenően az a tény, hogy a jegyzőkönyv 13. cikke értelmében W. de Lobkowicz franciaországi adóügyi illetőségűnek minősül, azt jelenti, hogy amikor 1979-ben Brüsszelben (Belgium) a Bizottság szolgálatába állt, lakóhelye ebben a tagállamban volt.[11] Ilyen körülmények mellett nem releváns, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem tájékoztatja a Bíróságot W. de Lobkowicz állampolgárságáról.

33. Mindenesetre, a francia kormány által felvetett kifogás azon a pontatlan előfeltételezésen alapul, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés – az ő megfogalmazásában – kizárólag az EUMSZ 45. cikkre vonatkozik.

8 — Lásd ebben az értelemben különösen: 2013. november 14-i Mlamali-végzés (C-257/13, nem tették közzé, EU:C:2013:763, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

9 — Lásd ebben az értelemben különösen: a 2013. november 14-i Mlamali-végzés (C-257/13, nem tették közzé, EU:C:2013:763, 18. és 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

10 — Lásd: a 2004. december 16-i My-ítélet (C-293/03, EU:C:2004:821, 39–43. pont). Lásd még: a Wojciechowski-ügyre vonatkozó indítványom (C-408/14, EU:C:2015:393, 25. pont).

11 — A francia kormány állításával szemben az uniós tisztviselők esetében ezért meghatározó elem az adóügyi illetőség, amely lehetővé teszi annak meghatározását, hogy ez a személy az EUMSZ 45. cikk hatálya alá tartozik-e. A jegyzőkönyv 13. cikke ugyanis azon a jogi fikción alapul, amely szerint az intézmények szolgálatában álló tisztviselők és alkalmazottak pályafutásuk során mindvégig megőrzik adóügyi illetőségüket, vagyis érdekeltségeik központját abban a tagállamban, amelynek területén a szolgálatba lépésük idején lakóhelyük volt.

34. Márpedig, ahogy én látom, illetve ahogy az a Bizottság írásbeli észrevételeiből is kitűnik, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megfogalmazására tekintettel, amely annak megismerésére irányul, hogy egy uniós „jogelv” adott esetben akadályát képezheti-e annak, hogy valamely uniós tisztviselőt az adóügyi illetősége szerinti tagállamban szociális hozzájárulások és levonás megfizetésére kötelezzenek, teljes mértékben elképzelhető, hogy a kérdést egy másik szemszögből, vagyis adott esetben a személyzeti szabályzatnak az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kifejtett lojális együttműködés elvével összefüggésben való értelmezése szempontjából vizsgáljuk meg, vagy hogy – ahogy arra a későbbiekben kitérek – a jegyzőkönyv 14. cikkének és a személyzeti szabályzat rendelkezéseinek értelmezését válasszuk el attól az elvtől, hogy a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazandó.

35. Ahogy az az ítélkezési gyakorlatból is kirajzolódik, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tehát releváns marad az uniós jog szempontjából, függetlenül attól, hogy az érintett uniós tisztviselő vagy egyéb alkalmazott élt-e a szabad mozgáshoz való jogával. [12]

36. Véleményem szerint ebből az következik, hogy még ha feltételezhető is lenne, hogy a francia kormány által felvetett kifogások megalapozottak, a Bíróság akkor sem nyilváníthatná elfogadhatatlannak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést, vagy tagadhatná meg az arra történő válaszadást hatáskör hiányában.

37. Nem vitatott, hogy amennyiben a nemzeti bíróság elmulasztja azonosítani az általa értelmezni kért uniós jogszabályt, az néhány esetben olyan mértékű nehézséget okozhat, amely odáig vezethet, hogy a Bíróságnak el kell utasítania az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés érdemi megválaszolását. [13] Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság által előadott elemek összességére, valamint arra az elsődleges célra figyelemmel, hogy az EUMSZ 267. cikknek megfelelően az alapügy eldöntése érdekében hozzá intézett kérdésre hasznos választ adhasson, a Bíróság gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy olyan uniós jogi normákat vegyen figyelembe, amelyekre a nemzeti bíróság nem utalt a kérdésében. [14] Ilyen helyzet különösen akkor adódik, amikor a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra terjesztett kérdés nem jelöl meg semmilyen különös uniós jogi szabályt, hanem általánosan a Szerződésre vagy az uniós jog egészére utal. [15] Ennélfogva, ha a kérdéseket pontatlanul, homályosan vagy nem megfelelően fogalmazták meg, akkor a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége és az alapügyre vonatkozó dokumentumok alapján meghatároznia az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése a per tárgyára figyelemmel szükséges. [16]

38. A jelen ügyben figyelembe véve az alapeljárás felperesének minőségét, valamint a Bíróság által a 2015. február 26-i de Ruyter-ítéletben (C-623/13, EU:C:2015:123) kialakított megoldást, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság részletesen hivatkozott, úgy vélem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést oly módon szükséges átfogalmazni, hogy az annak megállapítására irányul, hogy az 1408/71 rendelettel és a 883/2004 rendelettel analóg módon akár az EUMSZ 45. cikknek, akár a

12 — Azzal kapcsolatban, hogy a belgiumi nyugdíjjogosultsághoz nem, vagy csak részben veszik figyelembe a belga állampolgárok uniós intézménynél töltött szolgálati idejét, lásd: 2004. december 16-i My-ítélet (C-293/03, EU:C:2004:821); 2010. július 9-i Ricci és Pisaneschi végzés (C-286/09, nem tették közzé, EU:C:2010:420); 2015. szeptember 10-i Wojciechowski-ítélet (C-408/14, EU:C:2015:591). Azzal kapcsolatban, hogy a belgiumi munkanélküli járadék megállapításához nem veszik figyelembe a belga állampolgár uniós intézménynél szerződéses alkalmazottként töltött szolgálati idejét, lásd még: 2015. február 4-i Melchior-ítélet (C-647/13, EU:C:2015:54).

13 — Lásd ebben az értelemben: Wahl főtanácsnok Gullotta és Farmacia di Gullotta Davide & C. ügyre vonatkozó indítványa (C-497/12, EU:C:2015:168, 89. pont). Ebben az értelemben vett példaként lásd ebben az értelemben különösen: 2014. február 13-i Crono Service és társai ítélet (C-419/12 és C-420/12, EU:C:2014:81).

14 — Lásd különösen: 2006. február 21-i Ritter-Coulais ítélet (C-152/03, EU:C:2006:123, 29. pont); 2009. október 27-i ČEZ–ítélet (C-115/08, EU:C:2009:660, 81. pont). Ha a Bírósághoz benyújtott ügyiratok állapota megengedi, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés Bíróság általi átfogalmazásának lehetősége az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyébként valószínű megismétlésének elkerülését segíti elő, és ezáltal pergazdaságossági megfontolásokon is alapul. Lásd ebben az értelemben: a Gysen-ügyre vonatkozó indítványom (C-449/06, EU:C:2007:663, 43. pont).

15 — Lásd különösen: 1984. december 13-i Haug-Adrion ítélet (251/83, EU:C:1984:397, 9–11. pont); 1996. szeptember 26-i Arcaro-ítélet (C-168/95, EU:C:1996:363, 21–23. pont).

16 — Lásd különösen: 1984. december 13-i Haug-Adrion ítélet (251/83, EU:C:1984:397, 9. pont); 1996. szeptember 26-i Arcaro-ítélet (C-168/95, EU:C:1996:363, 21. pont); 2010. március 11-i Attanasio Group ítélet (C-384/08, EU:C:2010:133, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

jegyzőkönyv és a személyzeti szabályzat rendelkezéseinek – adott esetben a lojális együttműködés elvével összhangban történő – értelmezéséből fakadóan létezik-e olyan elv, amely kimondja, hogy a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazandó, és amely ellentétes azzal, hogy valamely uniós intézmény tisztviselőjét az adóügyi illetősége szerinti tagállamban szerzett, ingatlanból származó jövedelme után szociális hozzájárulások és levonás megfizetésére kötelezzék.

B – *Az ügy érdeméről*

39. Az általam javasolt módon átfogalmazott előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolásának kiindulópontja véleményem szerint a 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123) vizsgálatában rejlik. Ezt követően annak vizsgálatát javasolom, hogy az ebben az ítéletben hivatkozott megoldás alkalmazható-e a jelen ügyben.

1. A 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123)

40. Ahogy azt már említettem, G. de Ruyter holland állampolgár, aki egy holland társaság alkalmazásában állt, adóügyi illetőség szempontjából azonban franciaországinak minősült. 1997 és 2004 között holland forrásból ellenérték fejében járó életjáradékot kapott, amely jövedelmet a francia pénzügyi hatóság tőkejövedelemnek minősített, így ezen összeg után őt CSG, CRDS, 2%-os szociális levonás, valamint 0,3%-os kiegészítő hozzájárulás megfizetésére kötelezte.

41. G. de Ruyter a francia közigazgatási bíróságok előtt vitatta, hogy köteles lenne az említett szociális hozzájárulások és levonás megfizetésére. A 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítéletre (C-34/98, EU:C:2000:84), valamint a 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítéletre (C-169/98, EU:C:2000:85)[17] hivatkozva előadta, hogy ezek a szociális hozzájárulások és ez a levonás azon oknál fogva, hogy azok különös módon kapcsolódnak a kötelező francia szociális biztonsági rendszerek fedezetéhez, ellentétesek az 1408/71 rendelet azon elvet megállapító 13. cikkével, amely szerint a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazandó.

42. A Bírósághoz forduló nemzeti bíróságnak (Conseil d'État, a francia államtanács) nem volt kétsége afelől, hogy az említett szociális hozzájárulások és levonás a kötelező francia szociális biztonsági rendszerek fedezetéhez járulnak hozzá. Ezzel szemben a Conseil d'État (államtanács) arra kereste a választ, hogy egyrészt az, hogy a szóban forgó hozzájárulások és levonás a 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-34/98, EU:C:2000:84) és a Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-169/98, EU:C:2000:85) alapjául szolgáló helyzetektől eltérően nem a kereső tevékenységből származó és a keresetpótló jövedelmeket, hanem az érintett adóalany tőkejövedelmét terhelték függetlenül attól, hogy bármilyen kereső tevékenységet folytatott-e, másrészt pedig, hogy ezek a hozzájárulások és levonások semmilyen, szociális biztonsági rendszerben nyújtott szolgáltatásra vagy előnyre nem biztosítottak jogosultságot, lehetővé teszik-e mindazonáltal annak megállapítását, hogy azok közvetlen és releváns kapcsolatban állnak bizonyos szociális biztonsági ágakkal, és ily módon az 1408/71 rendelet hatálya alá tartoznak.

43. E kérdésre a Bíróság igenlő választ adott.

44. Elsőként arra emlékeztetett, hogy az 1408/71 rendelet alkalmazása céljából meghatározó tényező a közvetlen és elegendően releváns kapcsolat, amelynek a szóban forgó rendelkezés és e rendelet 4. cikkében felsorolt szociális biztonsági ágakat szabályozó jogszabályok között kell fennállnia, amelyre nincs befolyással az a körülmény, hogy az adott levonás a nemzeti jog értelmében „adónak" minősülhet.[18]

17 — Az elsőként említett ítélet a CRDS-re, a második a CSG-re vonatkozott.

18 — 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123, 23 és 24. pont).

45. Hasonlóképpen, a Bíróság utalt ítélkezési gyakorlatára,[19] amely szerint az ellátások ellentételezésének fennállása vagy hiánya sem releváns az 1408/71 rendelet alkalmazása tekintetében, mivel az a meghatározó szempont, hogy valamely hozzájárulást kifejezetten valamely tagállam szociális biztonsági rendszerének finanszírozására különítették-e el.[20]

46. Ezt követően a Bíróság kimondta, hogy a 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítéletben (C-34/98, EU:C:2000:84, 36. és 37. pont) és a 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítéletben (C-169/98, EU:C:2000:85, 34. és 35. pont) a kereső tevékenységből származó és keresetpótló jövedelemmel kapcsolatban levont következtetése a tőkejövedelemre kivetett levonások tekintetében is alkalmazandó, mivel nem vitás, hogy e levonások eredményét Franciaországban kifejezetten és közvetlenül bizonyos szociális biztonsági ágak finanszírozására különítik el.[21]

47. E tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy nem a munkaviszony megléte a meghatározó tényező, hanem az, hogy a személy az 1408/71 rendelet 1. cikkének a) pontjában említett általános vagy különös szociális biztonsági rendszer keretében egy vagy több kockázattal szemben – akár kötelezően, akár szabadon választható módon – biztosított legyen.[22]

48. Ezenfelül a Bíróság rámutatott, hogy az 1408/71 rendeletben előírt kollíziós szabályrendszer zárt jellegére, különösen pedig a 13. cikkben foglalt azon elvre tekintettel, amely szerint egyetlen tagállam joga alkalmazandó a szociális biztonság területén, és amely elv célja azon bonyodalmak elkerülése, amelyek a több nemzeti szabályozás egyidejű alkalmazásából származhatnak, továbbá az Unión belül mozgó személyek esetén az egyenlőtlen bánásmód megszüntetése, az 1408/71 rendelet alkalmazása nem korlátozódhat azon jövedelmekre, melyekben e személyek munkaviszonyukra tekintettel részesülnek, mivel különben az e rendelet 13. cikkének alkalmazásában az e személyek által kapott jövedelmek eredetétől függő eltéréseket eredményezne.[23] „Ugyanis valamely tagállam lakosai közül a más tagállam szociális biztonsági rendszerében biztosítottak arra való kötelezése, hogy azon kívül – akárcsak részben is – a lakóhelyük szerinti tagállam szociális biztonsági rendszerét is finanszírozzák, egyenlőtlen bánásmódot valósít meg az 1408/71 rendelet 13. cikke tekintetében, mivel az utóbbi tagállam összes többi lakosának csak ezen tagállam szociális biztonsági rendszerébe kell járulékot fizetnie.”[24]

49. A Bíróság szerint mindebből az következik, hogy mivel G. de Ruyterre az 1408/71 rendelet 13. cikkének alkalmazásától kifejezett eltérést engedő kivételek egyike sem vonatkozik, sem munkaviszonyból, sem tőkéből származó jövedelem alapján nem kötelezhető a szóban forgó járulékok és levonás megfizetésére, és e megállapításokat nem vonhatja kétségbe az, hogy ez utóbbi tőkejövedelmekre a foglalkoztatás szerinti tagállamban szociális biztonsági járulék formájában még nem vetettek ki közterhet.[25]

50. A Bíróság érvelése tehát lényegében a szociális biztonsági jogszabályok átfedése tilalma szabályának és az – 1408/71 rendelet 13. cikke által megállapított – kollíziós szabályoknak a szigorú tiszteletben tartásán, vagyis a gyakorlatban a foglalkoztatás szerinti tagállam szociális biztonsági jogszabályainak kizárólagos alkalmazhatóságán alapul. Ahogy arra Sharpston főtanácsnok a de Ruyter-ügyre vonatkozó indítványának (C-623/13, EU:C:2014:2307) 57. pontjában hivatkozik, amelyre a Bíróság ítéletének 41. pontjában visszautal, G. de Ruyter kötelezése az ezen ügyben szóban forgó járulékok és levonás

19 — 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-34/98, EU:C:2000:84, 39. és 40. pont); 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-169/98, EU:C:2000:85, 37. és 38. pont).

20 — 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123, 26. pont).

21 — 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123, 28. pont).

22 — 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123, 31. pont).

23 — Lásd ebben az értelemben: 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123, 35., 37. és 38. pont).

24 — 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 — 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123, 40. és 41. pont).

megfizetésére „[azzal járna, hogy] figyelmen kívül hagynák a jogszabályok átfedésének [az 1408/71 rendelet] 13. [cikkének] (1) bekezdésében foglalt tilalmát, valamint a 13. cikk (2) bekezdésének a) pontjában foglalt kollíziós szabályokat. Így az, hogy a G. de Ruyter által kapott életjáradékok után tényleg kellett-e szociális járulékokat fizetni Hollandiában, lényegtelen” [26].

51. A jelen ügyben is alkalmazható-e hasonló érvelés?

52. A francia kormány álláspontja szerint ez szóba sem jöhet. Szerinte ugyanis egy uniós tisztviselő, mivel nem tartozik sem az 1408/71 rendelet, sem pedig a 883/2004 rendelet hatálya alá, nem hivatkozhat az egyetlen tagállam szociális biztonsági jogszabályai alkalmazásának elvére, mivel ezen elvnek nincs egyenértékű megfelelője sem az elsődleges jogban, különösen az EUMSZ 45. cikkben, sem pedig a másodlagos uniós jogban.

53. Bár nem teljesen pontatlan a francia kormány feltételezése, mindazonáltal véleményem szerint figyelmen kívül hagy egy lényeges jogi elemet, vagyis azt, hogy az uniós tisztviselők számára a személyzeti szabályzat által létrehozott közös szociális biztonsági rendszer létezik. A személyzeti szabályzat figyelembevételéből és annak a tagállamok általi tiszteletben tartásából fakadóan – álláspontom szerint – jelentősen közelít egymáshoz W. de Lobkowicz és G. de Ruyter helyzete.

2. A 2015. február 26-i de Ruyter-ítéletben (C-623/13, EU:C:2015:123) választott megoldásnak az alapügyre történő kiterjesztéséről

54. Nem vitatott, hogy az alapügy tárgyát képező CSG, illetve az egyéb hozzájárulások és a levonás kifejezetten és közvetlenül kapcsolódik a különböző szociális biztonsági ágak finanszírozásához Franciaországban, ily módon ezek a 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik. [27]

55. Az sem vitatott továbbá, hogy az alapügyben tárgyalt, ingatlanból származó jövedelem a nemzeti jog értelmében – a 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123) alapjául szolgáló ügy tárgyát képező életjáradékokhoz hasonlóan – tőkejövedelemnek minősül.

56. Amint azt korábban említettem, ugyanígy az sem vitatott, hogy az Unió olyan tisztviselője, mint W. de Lobkowicz nem tartozik az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet hatálya alá. [28]

57. Ez a megállapítás, amely megkülönbözteti a jelen ügyet a 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123) alapjául szolgáló ügytől, arra késztette az érdekelt feleket, hogy észrevételeikben arra a kérdésre összpontosítsanak, és ellentétes álláspontjaikat azzal kapcsolatban fogalmazzák meg, hogy a szociális biztonság területén egyetlen tagállam jogának alkalmazására vonatkozó elv közvetlenül az EUMSZ 45. cikkből származik-e. A Bizottság és W. de Lobkowicz azt állítják, hogy ez a helyzet áll fenn, ennélfogva a Bíróság 2015. február 26-i de Ruyter-ítéletben (C-623/13, EU:C:2015:123) elfogadott megoldása az EUMSZ 45. cikk értelmezése alapján a jelen ügyben is alkalmazható. Ahogy azt már említettem, a francia kormány ezzel ellentétesen érvel, és azt állítja, hogy kizárólag az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozó munkavállalókra vonatkozik a 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123), mivel az egyetlen tagállam jogszabályai alkalmazásának elvét kizárólag e rendeletek garantálják.

26 — Sharpston főtanácsnok ugyanezen indítványának 56. pontjában a rendszerek átfedésének az 1408/71 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében foglalt tilalmát „abszolút szabálynak” minősítette, amely alól kizárólag az e rendelet 14c. és 14f. cikkében rögzített esetek képeznek kivételt.

27 — Rá kell mutatni, hogy míg a 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123) a CSG-re, a 2%-os szociális levonásra, valamint egy 0,3%-os mértékű kiegészítő hozzájárulásra vonatkozott, a jelen ügy ezen felül még egy 1,1%-os kiegészítő hozzájárulást is érint, amely a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzése szerint a nemzeti szolidaritási alapokhoz kötődik, és azt e bíróság szerint szintén úgy kell tekinteni, hogy az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik.

28 — Lásd különösen: a 2000. október 3-i Ferlini-ítélet (C-411/98, EU:C:2000:530, 41. pont); a 2004. december 16-i My-ítélet (C-293/03, EU:C:2004:821, 35. pont).

58. A Bizottság arra irányuló – a tárgyaláson is kifejtett – erőfeszítései ellenére, hogy azon állításának alátámasztására alkalmas példákat sorakoztasson fel az ítélkezési gyakorlatból, amely szerint a fent említett elv ténylegesen és közvetlenül az EUMSZ 45. cikkből származik, úgy tűnik számomra, hogy ezt a vitát a Bíróság az 1992. január 16-i Bizottság kontra Franciaország (C-57/90, EU:C:1992:10) ítéletében – ellentétes eredménnyel – már eldöntötte. Ebben az ügyben ugyanis, amely a korengedményes, illetve a kiegészítő nyugdíj kedvezményezettjeinek helyzetére vonatkozott, akik nem tartoztak az 1408/71 rendelet hatálya alá, a Bizottság és a Francia Köztársaság már ütköztette álláspontját azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a szociális biztonság területén egyetlen tagállam jogának alkalmazására vonatkozó elv létezett-e az 1408/71 rendeletet megelőzően, a Szerződés munkavállalók szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseiből fakadóan.[29] Pontosabban, teljes mértékben elismerve, hogy a felrótt kötelezettségszegés olyan rendszerek kedvezményezettjeit érintette, amelyek a szóban forgó időszakban nem tartoztak az 1408/71 rendelet hatálya alá, a Bizottság előadta, hogy a Bíróság a hivatkozott rendelet hatálybalépését megelőzően hozott ítéleteiben úgy értelmezte az EGK-Szerződés 48. és 51. cikket (amely jelenleg az EUMSZ 45. és 48. cikknek felel meg), hogy azok alapján létezik az egyetlen tagállam jogának alkalmazására vonatkozó elv.[30] Lenz főtanácsnok ezen ügyben ismertetett indítványával (C-57/90, nem tették közzé, EU:C:1991:345) ellentétben a Bíróság elutasította a Bizottság érvelését. A Bíróság, miután megállapította, hogy a szóban forgó rendszerek kedvezményezettjei nem tartoznak az 1408/71 rendelet 13. cikke által szabályozott helyzetek körébe, ebből azt a következtetést vonja le, hogy „az egyetlen tagállam jogszabályai alkalmazásának elvére esetükben nem lehet hivatkozni”[31], valamint arra jutott, hogy a Francia Köztársaság „nem szegte meg az *EGK-Szerződésből fakadó* kötelezettségeit, különösen pedig nem sértette meg [az 1408/71 rendelet] 13. cikkének (1) bekezdését”[32].

59. A Bíróság későbbi ítélkezési gyakorlata mostanáig nem cáfolta ezt az ítéletet. Az a Bizottság által említett tény, amely szerint a Bíróság rendszeresen úgy hivatkozik arra az elvre, hogy a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazandó, hogy „[ezt az elvet] fogalmazza meg többek között” az 1408/71 rendelet 13. cikke,[33] véleményem szerint egyszerűen arra emlékeztet, hogy e rendelet egyéb rendelkezései is utalnak erre az elvre.[34]

60. A Bíróságnak egyébiránt nemrégiben, a 2016. október 26-i Hoogstad-ítéletében (C-269/15, EU:C:2016:802, 37. pont) ismét alkalma nyílt kinyilvánítani, hogy a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazásának elve kizárólag azon helyzetekre vonatkozik, amelyekre a 1408/71 rendelet 13. cikkének (2) bekezdése, valamint 14–17. cikke utal, ugyanis ezek a rendelkezések határozzák meg a különböző esetekben alkalmazandó kollíziós szabályokat.

61. A Bizottság által a tárgyaláson idézett ítéletek sem tudják alátámasztani, hogy a Bíróság egyértelműen kimondta volna, hogy az egyetlen tagállam jogának a szociális biztonság területén való alkalmazására vonatkozó elv közvetlenül a Szerződés munkavállalók szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseiből fakad.

62. Ez teljesen nyilvánvaló az 1964. június 9-i Nonnenmacher-ítélettel (92/63, EU:C:1964:40, 574. o.) kapcsolatban. Ez az 1992. január 16-i Bizottság kontra Franciaország (C-57/90, EU:C:1992:10) ítéletet megelőzően kihirdetett és a migráns munkavállalók szociális biztonságáról szóló 1958. szeptember 25-i 3. sz. EGK tanácsi rendelet 12. cikke,[35] valamint az EGK-Szerződés 48. és 51. cikke közötti

29 — 1992. január 16-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-57/90, EU:C:1992:10, 8–10. pont).

30 — 1992. január 16-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-57/90, EU:C:1992:10, 8. és 9. pont).

31 — 1992. január 16-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-57/90, EU:C:1992:10, 14. pont).

32 — 1992. január 16-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-57/90, EU:C:1992:10, 21. pont) (dőlt betűs kiemelés tőlem). Lásd szintén: 1992. február 6-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-253/90, EU:C:1992:58, 18. pont).

33 — Lásd különösen: 2012. június 12-i Hudzinski és Wawrzyniak ítélet (C-611/10 és C-612/10, EU:C:2012:339, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 — Az 1408/71 rendelet 14. cikkének (2) bekezdésével kapcsolatban lásd különösen: 2006. március 9-i Piatkowski-ítélet (C-493/04, EU:C:2006:167, 21. pont); 2013. május 16-i Wencel-ítélet (C-589/10, EU:C:2013:303, point 47).

35 — HL 1958. 561. o.

összefüggéseket értelmező ítélet kimondta ugyanis egyrészt, hogy a munkavállalók vonatkozásában két különböző nemzeti jog egymást átfedő alkalmazásának tilalma jogszabály nélkül nem vezethető be, másrészt pedig, hogy a 3. sz. rendelet 12. cikke (nem pedig az EGK-Szerződés 48. és 51. cikke) csak annyiban tiltotta a foglalkoztatás szerinti tagállamtól eltérő tagállam jogának alkalmazását, amennyiben ez a jog arra kötelezné az utóbbi személyt, hogy egy olyan szociális biztonsági intézmény finanszírozásához járuljon hozzá, amely nem alkalmas arra, hogy ugyanazon kockázatra és időszakra pótlólagos előnyöket biztosítson számára.

63. Ugyanez érvényes a 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítéletre (C-169/98, EU:C:2000:85). A Bíróság egyértelműen megállapította, hogy a Francia Köztársaság megsértette az EK–Szerződés 48. és 52. cikkét (jelenleg az EUMSZ 45. és 49. cikk). Mindazonáltal, e megállapítás a Bíróságnak azt a megállapítását követte, és arra a megállapítására utalt, amelyet az 1408/71 rendelet 13. cikkének megsértésével kapcsolatos értékelésében tett. Ezenkívül, a Bíróság nem állította, hogy az egyetlen tagállam jogának a szociális biztonság területén való alkalmazására vonatkozó elv az EK–Szerződés fent hivatkozott cikkeiből származik. Mindössze annak kimondására szorítkozott, hogy a Franciaországban tartózkodó, de a francia szociális biztonsági jogszabályok hatálya alá nem tartozó munkavállalók és önálló vállalkozók keresőtevékenységből származó és keresetpótló jövedelmeit terhelő CSG-fizetési kötelezettség előírása – azon követelmény miatt, hogy hozzá kell járulniuk e tagállam szociális biztonsági rendszerének finanszírozásához, amely rendszerben e személyek nem biztosítottak – az 1408/71 rendelet 13. cikke megsértésének és az említett cikk fennállása miatt a munkavállalók szabad mozgásával ellentétes egyenlőtlen bánásmódnak minősült.[36] Ennélfogva az EK–Szerződés 48. és 52. cikkéből származó kötelezettségek megszegése, amelyet a Bíróság megállapított, nem tűnik teljesen függetlennek az 1408/71 rendelet 13. cikkének megszegésétől. Mindazonáltal, amint azt a jelen indítvány 65. pontjában pontosítom, annak megtiltása egy tagállam számára, hogy valamely munkavállalótól megkövetelje, hogy járuljon hozzá olyan szociális biztonsági rendszerek finanszírozásához, amelyekben nem biztosított, nem következik automatikusan abból a korábbi megállapításból, hogy a szóban forgó helyzet az egyetlen tagállam jogának a szociális biztonság területén való alkalmazására vonatkozó elvének hatálya alá tartozik.

64. Ebből következően, bár az az elv, hogy a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazandó, bizonyosan hozzájárul a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásának elősegítéséhez azáltal, hogy a szociális biztonság területén egyetlen állam jogszabályainak hatálya alá vonja őket,[37] ez az elv az uniós jog fejlődésének jelenlegi szintjén nem vezethető le közvetlenül az EUMSZ 45. cikkből, vagy a Bizottság által használt megfogalmazás szerint nem „tartozik szorosan” ehhez a rendelkezéshez.

65. Mindezek tisztázása ellenére távolról sem zárható ki, hogy az a kérdés, amely a jelen ügyben megosztja az érdekelt feleket azon elv eredetével kapcsolatban, amely szerint a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazandó, végső soron e kifejezés Bizottság általi félreértelmezéséből származik. Különösen a Bíróság előtti szóbeli előadások alapján úgy tűnik ugyanis, hogy a Bizottság ezt a kifejezést annak a tagállamokkal szembeni tilalomnak a szinonimájaként értelmezi, amely szerint nem követelhetik a migráns munkavállalóktól azt, hogy olyan szociális biztonsági járulékokat fizessenek, amelyek alapján nem nyílik igény ellenszolgáltatásra, vagyis amelyek után semmilyen, szociális ellátás formában nyújtott ellenszolgáltatás nem jár, illetve nem kötelezhetik őket olyan nemzeti szociális biztonsági rendszerek finanszírozásában való közreműködésre, amelyekben nem biztosítottak, vagyis abból a legcsekélyebb előnyük sem származhat. Ahogy azt a Bizottság kiemelte, kétségtelen, hogy a Bíróság valóban megköveteli a tagállamoktól egy ilyen tilalom tiszteletben tartását, amelyet egyes esetekben közvetlenül a Szerződés személyek szabad mozgására

36 — Lásd: 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-169/98, EU:C:2000:85, 42–45. pont).

37 — Ebben az értelemben lásd különösen: 2005. május 26-i Allard-ítélet (C-249/04, EU:C:2005:329, 32. pont).

vonatkozó rendelkezéseiből vezetett le.[38] Mindazonáltal e tilalom nem keverendő össze az egyetlen tagállam jogának alkalmazására vonatkozó elvvel. A Bíróság ugyanis olyan esetekben is megkövetelte e tilalom tiszteletben tartását, amelyekben a migráns munkavállalók párhuzamosan több különböző nemzeti szociális biztonsági jogszabály hatálya alá tartoztak.[39]

66. Álláspontom szerint a tagállamokkal szembeni azon tilalom, hogy pótlólagos előnyök biztosítása nélkül kétszeres járulékfizetési kötelezettséget írjanak elő, vagy arra kötelezzék a migráns munkavállalót, hogy olyan szociális biztonsági rendszer finanszírozásához járuljon hozzá, amelyben nem biztosított, és amelyből ily módon semmilyen előnye nem származhat, képezi ezen ítélkezési gyakorlat közös nevezőjét, függetlenül attól, hogy a szóban forgó helyzet az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozik, vagy sem.

67. Másként fogalmazva: ez a tilalom egyaránt következik abból az elvből, hogy a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazandó, és – amennyiben ez az elv közvetlenül nem alkalmazható – a migráns és a nem migráns munkavállalókkal való egyenlőtlen bánásmód megszüntetésének követelményéből.[40]

68. Végeredményben a jelen ügyben erről a tilalomról van szó. Nem vitatott ugyanis, hogy a W. de Lobkowicztól követelt szociális hozzájárulások és levonás közvetlenül és kifejezetten a francia szociális biztonsági rendszer különböző ágainak a finanszírozását szolgálja, amelyben W. de Lobkowicz nem biztosított, mivel kizárólag és kötelezően a személyzeti szabályzat által létrehozott közös betegségbiztosítási rendszerben biztosított.

69. Ennek ismeretében véleményem szerint nem hagyható figyelmen kívül vagy nem becsülhető alá azon körülmény, hogy W. de Lobkowicz helyzetére a személyzeti szabályzat alkalmazandó. Álláspontom szerint e körülmény különösen nem vezethet arra, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést elsősorban az EUMSZ 45. cikkel összefüggésben kell vizsgálni, hanem a vizsgálatot épp a személyzeti szabályzattal összefüggésben szükséges elvégezni.

70. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a jegyzőkönyv 14. cikkéből és a személyzeti szabályzat rendelkezéseiből következően az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik tisztviselői szociális biztonsági rendszerének kidolgozására és e rendszer működési szabályainak meghatározására.

71. A személyzeti szabályzat jóval meghaladja az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet által létrehozott, a szociális biztonság területét érintő nemzeti jogszabályok közötti koordinációs rendszert, mivel egy valódi *közös* egészségbiztosítási rendszert és nyugdíjrendszert hoz létre az Unió tisztviselői számára. Olyan rendszerekről van szó ugyanis, amelyek az Unió tisztviselői számára szolgálatba lépésüktől kezdődően kötelező biztosítást írnak elő, és a szociális biztonság azon lényeges ágait fedik

38 — Lásd különösen: 1996. február 15-i Kemmler-ítélet (C-53/95, EU:C:1996:58, 13. és 14. pont); 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-169/98, EU:C:2000:85, 42. és 45. pont); 2002. március 19-i Hervein és társai ítélet (C-393/99 és C-394/99, EU:C:2002:182, 49. pont); 2016. január 21-i Bizottság kontra Ciprus ítélet (C-515/14, EU:C:2016:30, 40. pont); 2016. október 6-i Adrien és társa ítélet (C-466/15, EU:C:2016:749, 30. pont). Ezen ítéletek nagy részére a Bizottság a tárgyaláson azon állításának alátámasztása érdekében hivatkozott, amely szerint az EUMSZ 45. cikk garantálja az egyetlen tagállam jogának a szociális biztonság területén való alkalmazására vonatkozó elvet.

39 — Lásd: 2002. március 19-i Hervein és társai ítélet (C-393/99 és C-394/99, EU:C:2002:182, 49., 61. és 64. pont); 2006. március 9-i Piatkowski-ítélet (C-493/04, EU:C:2006:167, 34–36. pont); 2016. október 6-i Adrien és társa ítélet (C-466/15, EU:C:2016:749, 30. pont). Lásd még ebben az értelemben: Sharpston főtanácsnok de Ruyter-ügyre vonatkozó indítványa (C-623/13, EU:C:2014:2307, 58. pont).

40 — E tekintetben érdekes megjegyezni, hogy a 2016. október 6-i Adrien és társai ítéletben (C-466/15, EU:C:2016:749, 30. pont) a Bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az ügy tárgyát képező francia szabályozás akadályozó jellegű, és azon egyetlen körülmény miatt ütközik az EUMSZ 45. cikkbe, hogy az Unió érintett ideiglenes alkalmazottait „ellentételezés nélküli járulékoknak” a nemzeti nyugdíjrendszerbe történő fizetésére kötelezték, amelyben – a kirendelt nemzeti köztisztviselők részére e szabályozásban biztosított választási lehetőséggel élve – továbbra is biztosítottak maradtak.

le, amelyekre – amennyiben kérdéses lenne, hogy azok hatálya a nemzeti szabályozások értelmében a többi migráns munkavállalót is lefedi-e – kétségkívül kiterjedne az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet tárgyi hatálya,[41] és amelyek az említett rendszerekben történő szociális biztonsági járulékok fizetésében is kifejezésre jutnak.[42]

72. Annyi bizonyos, hogy a tagállamok a saját szociális biztonsági rendszereik kiépítésével kapcsolatos hatáskörük gyakorlása során kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogot,[43] és különösen a jegyzőkönyvet,[44] amely jogi szempontból a Szerződésekkel egyenértékű, valamint hogy a személyzeti szabályzat, amelyet – amint arra emlékeztetek – egy általános hatályú rendelet állapított meg, az EUMSZ 288. cikk második bekezdésének megfelelően minden elemében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.[45]

73. A tagállam, amely az Unió tisztviselőjét illetménye után szociális biztonsági járulékok fizetésére kötelezné, ezért sértené nyilvánvalóan az uniós intézményeknek a jegyzőkönyv 14. cikkéből és a személyzeti szabályzat rendelkezéseiből származó hatáskörét. Az érintett uniós tisztviselő szempontjából az ilyen fizetési kötelezettség akár vissza is tarthatná őt az uniós intézmények állásajánlatának elfogadásától, mivel továbbra is köteles lenne a származása szerinti tagállam szociális biztonsági rendszerében járulékot fizetni anélkül, hogy bármiféle ellenszolgáltatásban részesülne,[46] míg az intézmények szempontjából ez a helyzet rendes működésüket veszélyeztetné azzal, hogy sértené a lojális együttműködésre és segítségnyújtásra vonatkozó kötelezettséget, amelyet valamennyi tagállamnak tiszteletben kell tartania, és amely magában foglalja az uniós intézmények feladatai ellátásának megkönnyítésére vonatkozó kötelezettséget.[47]

74. Ugyanez vonatkozna arra a tagállami jogi szabályozásra, amely egy uniós tisztviselő illetményeit és egyéb juttatásait olyan hozzájárulásokkal és levonásokkal sújtja, amelyek közvetlenül és kifejezetten e tagállam szociális biztonsági rendszerének finanszírozását szolgálják, függetlenül attól, hogy ezek a járulékok és levonások a nemzeti jog alapján „adónak” minősülnek,[48] és amelyek nem biztosítanak jogot semmilyen szociális ellátásra vagy előnyre az említett tagállam szociális biztonsági joga értelmében.[49] A jegyzőkönyvre és a személyzeti szabályzatra figyelemmel ugyanis az uniós tisztviselő illetménye és bére alapján a jegyzőkönyv 13. cikke értelmében nem vonható – az adóügyi illetősége szerinti tagállamot is ideértve – semelyik tagállam szociális biztonsági jogszabályainak hatálya alá.

75. Az uniós intézmények arra vonatkozó kizárólagos hatásköre, hogy megállapítsák tisztviselőik egészségbiztosítási és nyugdíjrendszerét, illetve azok működési szabályait, nem csupán a tisztviselők felvételének megkönnyítését szolgálja, hanem azt is, hogy részükre teljes és egységes szociális védelmet biztosítson, és a származásuk szerinti tagállamban alkalmazandó szociális biztonsági jogszabályoktól függetlenül meghatározza az említett rendszerekhez való hozzájárulásuk mértékét. Az uniós

41 — Emlékeztetőül: a személyzeti szabályzat társadalombiztosításra vonatkozó rendelkezései az egyéb munkavállalókra alkalmazandó rendszer értelmében, analógia útján az ideiglenes alkalmazottakra is kiterjednek.

42 — Lásd a személyzeti szabályzat 72. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdését a közös egészségbiztosítási rendszerrel kapcsolatban és a személyzeti szabályzat 83. cikkének (2) bekezdését a nyugdíjrendszert illetően.

43 — Lásd különösen: 2003. december 4-i Kristiansen-ítélet (C-92/02, EU:C:2003:652, 31. pont); 2015. február 4-i Melchior-ítélet (C-647/13, EU:C:2015:54, 21. pont); 2015. szeptember 10-i Wojciechowski-ítélet (C-408/14, EU:C:2015:591, 35. pont).

44 — Lásd különösen: 2014. december 18-i 2/13. sz. vélemény (EU:C:2014:2454, 161. pont).

45 — Ebben az értelemben lásd különösen: 2013. július 4-i Gardella-ítélet (C-233/12, EU:C:2013:449, 30. pont); 2015. szeptember 10-i Wojciechowski-ítélet (C-408/14, EU:C:2015:591, 36. pont). Az egyéb munkavállalókra alkalmazandó rendszerrel kapcsolatban lásd még: 2003. december 4-i Kristiansen-ítélet (C-92/02, EU:C:2003:652, 32. pont).

46 — Ebben az értelemben lásd különösen: 2016. január 21-i Bizottság kontra Ciprus ítélet (C-515/14, EU:C:2016:30, 45. pont).

47 — Ebben az értelemben lásd különösen: 2016. január 21-i Bizottság kontra Ciprus ítélet (C-515/14, EU:C:2016:30, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 — Egyébiránt, az Unió tisztviselőinek és ideiglenes alkalmazottainak sajátos helyzetében az, hogy az uniós intézményeknél folytatott szakmai tevékenységükből származó jövedelmükre kivetett hozzájárulások és levonások a nemzeti jog értelmében adónak minősülnek, mindenesetre a jegyzőkönyv 12. cikkének második bekezdésében rögzített tilalomba ütközik, amelynek értelmében e személyek az Unió által fizetet illetmények, bérek és járandóságok tekintetében mentességet élveznek a nemzeti adókötelezettség alól.

49 — Lásd analógia útján: 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-169/98, EU:C:2000:85, 32., 37. és 38. pont); 2015. február 26-i de Ruyter-ítélet (C-623/13, EU:C:2015:123, 24. és 26. pont).

intézmények ilyen hatáskörrel való felruházásának tehát az is a célja, hogy egyenlő bánásmódot biztosítson a különböző állampolgárságú uniós tisztviselők között különösen azáltal, hogy kiküszöböli, hogy a tisztviselők adott esetben több szociális biztonsági rendszer finanszírozásához kényszerüljenek hozzájárulni.

76. Úgy vélem tehát, hogy a jegyzőkönyv 14. cikke és a személyzeti szabályzat szociális biztonságra vonatkozó rendelkezései az uniós tisztviselők tekintetében legalábbis hasonló szerepet töltenek be, mint az 1408/71 rendelet 13. cikke és a 883/2004 rendelet 11. cikke az egyéb migráns munkavállalók vonatkozásában, amely szerep különösen abban áll, hogy megtiltja különböző szociális biztonsági rendszerek párhuzamos alkalmazását, és azt a kötelezettséget, amely alapján egy számukra semmilyen előnyt nem nyújtó rendszer finanszírozásához kellene hozzájárulni, illetve abba járulékot fizetni.

77. Ezt az elemzést az a tény is alátámasztja, hogy a tisztviselőkkel (és az ideiglenes alkalmazottakkal) szemben az Unió szerződéses alkalmazottai, akiknek a szerződése az alapügy tényállásának megvalósulása idején főszabály szerint a hároméves időtartamot nem haladhatta meg, a 2009. szeptember 16-i 988/2009/EK parlamenti és tanácsi rendelettel módosított[50] 1408/71 rendelet 16. cikke (3) bekezdésének, valamint a 883/2004 rendelet 15. cikkének[51] hatálya alá tartoznak. Bár a szerződéses alkalmazottakat bizonyosan megilleti a választási jog, ennek a munkába lépésük napjától őket megillető jog gyakorlása egyetlen tagállam szociális biztonságra vonatkozó jogszabályainak alkalmazásához vezethet. Ily módon, a fent hivatkozott rendeletek rendelkezéseivel összhangban, az Unió egy franciaországi adóügyi illetőségű szerződéses alkalmazottja, aki a foglalkoztatása szerinti tagállam szociális biztonsági jogának alkalmazását választja, például a Belga Királyságét, az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet hatálya alá tartozó más munkavállalókhoz hasonlóan a 2015. február 26-i de Ruyter-ítéletben (C-623/13, EU:C:2015:123, 38–40. pont) alkalmazott megoldásnak megfelelően mentesülnie kellene – legalább részben – az adóügyi illetősége szerinti tagállam szociális biztonsági rendszerének – amelyben nem biztosított – finanszírozásához történő hozzájárulás kötelezettsége alól, amely mentesítés az érintett alkalmazott tőkejövedelmeire is kiterjed.

78. Márpedig, az – amint arra emlékeztettem – 1968-ból származó személyzeti szabályzat, valamint az 1408/71 rendelet és a 883/2004 rendelet összevetése alapján szintén teljesen valószínűtlennek tűnik, hogy a migráns munkavállalók kategóriájában az uniós jogalkotó ki akarta volna zárni az Unió tisztviselőit és ideiglenes alkalmazottait az egyetlen tagállam jogának a szociális biztonság területén való alkalmazására vonatkozó elve által biztosított kedvezményből, figyelemmel arra, hogy az ilyen jellegű szabályokat az ő vonatkozásukban a személyzeti szabályzat releváns rendelkezései állapítják meg. Éppen ellenkezőleg, az uniós tisztviselőkre és ideiglenes alkalmazottakra azért nem terjednek ki ezek a rendeletek, mivel ők már a személyzeti szabályzat, emellett pedig a szabályzat által létrehozott közös egészségbiztosítási rendszer hatálya alá tartoznak.

79. E körülmények között úgy vélem, hogy a Bíróság által a 2015. február 26-i de Ruyter-ítéletben (C-623/13, EU:C:2015:123, 38–40. pont) választott megoldást igazoló érvelés olyan uniós tisztviselő helyzetére is alkalmazható, mint W. de Lobkowicz. Amennyiben ugyanis nem ez lenne a helyzet, ennek a jegyzőkönyv 13. cikkének értelmében francia adóügyi illetőségű tisztviselőnek nem csupán a közös egészségbiztosítási rendszer részére kellene hozzájárulást fizetnie a személyzeti szabályzat alapján, hanem ezen kívül – még ha csak részben is – a francia szociális biztonsági rendszer különböző ágait is finanszírozná, miközben azok a franciaországi lakosok, akik nem éltek a szabad mozgáshoz való jogukkal, egyedül a francia rendszer fenntartásához járulnak hozzá.

50 — HL 2009. L 284., 43. o.

51 — E két rendelkezés szövege a következő: „Az Európai [Unió] [szerződéses alkalmazottai] választhatnak, hogy azon tagállamnak, amely területén őket alkalmazzák, vagy a legutolsó olyan tagállamnak, amely jogszabályainak hatálya alá tartoztak, illetve az állampolgárságuk szerinti tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozzanak-e, a családi támogatásra vonatkozó rendelkezések kivételével, amelyek biztosítása az e személyzetre alkalmazandó rendszer szerint történik. Ez a csak egy alkalommal igénybe vehető választási jogosultság a munkába állás napjától hatályos.” Emlékeztetőül, az egyéb alkalmazottak rendszerén belül a szerződéses alkalmazottak kategóriájának létrehozását megelőzően az 1408/71 rendelet 16. cikkének (3) bekezdése a „segédszemélyzet” kategóriájára vonatkozott.

80. Álláspontom szerint ezt az érvelést nem cáfolják meg a francia kormány azon kifogásai, amelyek szerint a szóban forgó hozzájárulások és levonás, mivel a nemzeti jogban adónak minősül, semmilyen közvetlen ellentételezéssel nem jár a szociális ellátások területén, valamint, hogy a szóban forgó tőkejövedelmeket semmilyen hasonló jellegű teher nem sújtja.

81. Ahogy azt W. de Lobkowicz és a Bizottság is előadta ugyanis, ezeket a kifogásokat a Bíróság már megvizsgálta és a 2000. február 15-i Bizottság kontra Franciaország ítéletében (C-169/98, EU:C:2000:85, 31–38. pont), valamint a 2015. február 26-i de Ruyter-ítéletében (C-623/13, EU:C:2015:123, 41. pont) elutasította.

82. Különösen a francia kormány által emelt második kifogást illetően hozzáteszem, hogy ha nem is vitatott, hogy a Francia Köztársaság gyakorolhatja adóztatási hatáskörét W. de Lobkowicz ingatlanból származó jövedelmei vonatkozásában, bár a jegyzőkönyv 13. cikkének rendelkezései e jövedelmek tekintetében nem alkalmazhatóak, megállapítható, hogy ezt a hatáskört az uniós jog tiszteletben tartásával kell gyakorolni. Márpedig, amennyiben a jelen ügyben szóban forgó hozzájárulások és levonás – annak nemzeti jog szerinti minősítésétől függetlenül – kifejezett és közvetlen kapcsolatban áll a francia szociális biztonsági rendszer finanszírozásával, azt úgy kell tekinteni, hogy az uniós intézmények arra vonatkozó kizárólagos hatáskörébe tartozik, hogy meghatározzák tisztviselőik közös egészségbiztosítási rendszerét, amellyel – amint azt már korábban kifejtettem – ellentétes az, hogy valamely tagállam akár részben is arra kötelezi az uniós tisztviselőket, hogy saját szociális biztonsági rendszerét finanszírozza, anélkül, hogy e tagállam szociális biztonsági rendszerének ott lakóhellyel rendelkező más biztosítottjaival szemben e személyeknek a legcsekélyebb előnyük is származna e rendszerből.

III – Végkövetkeztetések

83. A fenti megállapításokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Cour administrative d'appel de Douai (douai-i közigazgatási fellebbviteli bíróság) előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésére az alábbi választ adja:

Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló, az EU-Szerződéshez, EUM-Szerződéshez és EAK-Szerződéshez csatolt jegyzőkönyv 14. cikkéből, valamint a 2010. december 20-i 1240/2010/EU tanácsi rendelettel módosított, az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatáról, valamint az Európai Közösségek egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeiről és a Bizottság tisztviselőire vonatkozó egyedi átmeneti intézkedések bevezetéséről szóló, 1968. február 29-i 259/68/EGK, Euratom, ESZAK tanácsi rendelet rendelkezéseiből származó azon elvet, miszerint a szociális biztonság területén egyetlen tagállam joga alkalmazandó, úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy egy uniós intézmény tisztviselőjét, aki teljes mértékben a hivatkozott rendelettel létrehozott közös egészségbiztosítási rendszerben biztosított, az adóügyi illetősége szerinti tagállamban az ottani ingatlanból származó jövedelme után olyan hozzájárulások és levonás megfizetésére kötelezzék, amely kifejezett és közvetlen kapcsolatban áll az említett tagállam szociális biztonsági rendszerének finanszírozásával, így e tagállam még részben sem kötelezheti e tisztviselőket saját szociális biztonsági rendszerének finanszírozására anélkül, hogy e tagállam szociális biztonsági rendszerének ott lakóhellyel rendelkező más biztosítottjaival szemben e személyeknek a legcsekélyebb előnyük is származna e rendszerből.